

ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

Σαν Μήδεια

ΜΥΘΙΣΤΟΡΗΜΑ

ΕΚΛΟΦΙΣ
ΠΑΤΑΧΗ

ΜΑΝΟΣ ΚΟΝΤΟΛΕΩΝ

Σαν Μήδεια

μυθιστόρημα

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

«Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως η άνευ γραπτής άδειας του εκδότη κατά οποιοδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου».

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία

Πεζογραφία – 562

Μάνος Κοντολέων, *Σαν Μήδεια*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Επιμέλεια – Διόρθωση: Αντωνία Γουναροπούλου

Σελιδοποίηση: Αλέξιος Δ. Μάστορης

Φωτογραφία εξωφύλλου: Francesca Woodman, *Untitled*, Andover,

Massachusetts, 1972-1974 © ARS New York, ΟΣΔΕΕΤΕ Αθήνα 2023

Copyright © Σ. Πατάκης Α.Ε.Ε.Δ.Ε. (Εκδόσεις Πατάκη)

και Μάνος Κοντολέων, Αθήνα, 2023

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Οκτώβριος 2023

Κ.Ε.Τ. Ζ011 Κ.Ε.Π. 713/23

ISBN 978-618-07-0628-4

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΡΥΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ – ΠΕΡΙΟΧΗ Β΄ ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

*Υπάρχει, λοιπόν, γνώση του παρελθόντος
ή μήπως υπάρχει απλώς, στην καλύτερη περίπτωση,
ερμηνευτική ανακατασκευή και ίσως,
πάρα πολύ συχνά, απλώς εικασία;*

A. K. ΓΚΡΕΪΛΙΝΓΚ, Η ιστορία της φιλοσοφίας,

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

*Όταν γυρίζαμε
από τους μακρινούς μας περιπάτους...*

ZAN ANOÏΓ, *Μήδεια*

ΟΙ ΚΩΠΗΛΑΤΕΣ ΕΔΩ και ώρα είχαν κρυφτεί μέσα στο χνότο από τις ανάσες της θάλασσας.

Ομίχλη ολόγυρα και όλα βουτηγμένα σε κάτι θολό.

Η όσφρησή της, καθώς συνελάμβανε μια ιώδη οσμή, τη διαβεβαίωνε πως ολόγυρα απλωνόταν ακόμα η επικράτεια του πόντου. Μα και η ακοή της είχε αφηθεί στη σιγουριά των παφλασμών, έτσι όπως τα κουπιά εξακολουθούσαν ρυθμικά να σπρώχνουν το σκάφος.

Έως ότου, και ολότελα ανέλπιστα, η απόλυτη νηνεμία έφερε μαζί της και το υποτυπώδες μα ξεκάθαρο άνοιγμα του ορίζοντα.

Ένας όρμος.

Οι κωπηλάτες υψώσανε τα κουπιά. Το σκάφος ξεκουράστηκε στη ροή των τρυφερών κυματισμών.

Και ένα ανεπαίσθητο τράνταγμα φανέρωσε πως ο πλους είχε ολοκληρωθεί.

Μια ιδιότυπη υγρασία την υποδέχτηκε στο νησί – υφή παχύρρευστου μύρου, ίσως.

Και αμέσως το σώμα της γυναίκας τη ρούφηξε, της επέτρεψε να καλύψει τους μαστούς, τις λαγόνες κι έπειτα ήταν τα ίδια της τα σπλάχνα που σπαρτάρησαν, καθώς κάτι υγρό τα συνάντησε και τα θύπευσε με ευωδιαστές στάλες.

«Έτσι εδώ...» Η γυναίκα που την ανέμενε στην αποβάθρα με το δάχτυλο πρώτα ακούμπησε τον λοβό του αριστερού αυτιού της κι έπειτα το ίδιο δάχτυλο το έτεινε προς το πρόσωπο της νεοφερμένης, το πέρασε πάνω από τα χείλη της, την άφησε να γευτεί το ίχνος της υγρασίας που το είχε νοτίσει, «Ναι, έτσι εδώ! Η υγρασία είναι η ταυτότητά μας... Το υγρό στοιχείο...» –έδειξε ολόγυρα τους ατμούς που έβγαιναν από σημεία του εδάφους και από ρωγμές των απότομων βράχων που περικύκλωναν τον λιμένα– «...είναι ό,τι χαρακτηρίζει το φύλο μας». Τώρα της χαμογέλασε, «Καλώς ήρθες, Μηδεια... Εγώ είμαι η Κίρκη! Θα το κατάλαβες, υποθέτω!»

Η γυναίκα την εξέταζε. Ίσως –το βλέμμα αυτό πρόδιδε– και κάτι να ανέμενε να επιβεβαιωθεί.

Είχε ενημερωθεί για την άφιξή της – αυτό βέβαιο. Ίσως και για την ιδιαιτερότητά της.

Γιατί ήταν, σίγουρα, μια ιδιάζουσα περίπτωση νεανίδος, καθώς στα πάτρια εδάφη της Κολχίδας τής άρεσε να τη στολίζουν τα ίχνη των ηλιαχτίδων όπως πέφτανε πάνω στους ώμους της, πάνω στα πρώτα, δειλά ίχνη των μαστών στο στέρνο της, πάνω στην

εβένινη κόμη της που τη μετέτρεπαν σε πυρωμένο κάρβουνο.

Λάτρευε τον ήλιο – ακόμα και ως παιδίσκη που αγνοούσε τους νόμους θνητών και που με το ένστιχτο ανίχνευε τις επιταγές της Φύσης.

«Όμως ο ήλιος...» η μητέρα της αναστέναζε τις νύχτες, όταν ο βασιλιάς και σύντροφός της έγερνε πλάι της έχοντας κατευνάσει το κοινότοπο πάθος τού κάθε ανδρός προς την όποια γυναίκα «...ο ήλιος ανήκει στον άνδρα... Σε μια γυναίκα ταιριάζουν οι σκιές και οι στάλες των αδένων της... Ανησυχώ για τη θυγατέρα μας!... Ίσως θα έπρεπε να...»

Ναι, αυτό θα έπρεπε κι αυτό αποφάσισε ο πατέρας της.

«Ήρθε ο καιρός να περάσεις κάποια χρόνια στο νησί της αδελφής μου... Αν εγώ ως ανήρ έχω τα χαρακτηριστικά του πατέρα μας του Ήλιου, εκείνη ανήκει ολοκληρωτικά στη γενιά της μητέρας μας, της Εκάτης... Διαχωρισμός απόλυτα αποδεχτός... Το πλάσμα που δεν τον αποδέχεται –άνδρας ή γυναίκα, αδιάφορο– θεωρείται και είναι επικίνδυνο».

Δηλώθηκε η απόφαση και της έγινε γνωστός ο συμβολισμός – φως, ξηρασία και άνδρας σηματοδοτούν την κραυγή· σκιές, υγρασία και γυναίκα εκφράζουν τη σιωπή.

Τάξη και νόμος της –κάθε– πολιτείας.

Και το βράδυ πριν από την αναχώρησή της, η μητέρα της κανάκεψε.

«Είναι όμορφη η μοίρα μας, η μοίρα των γυναικών. Η σιωπή των σπλάχνων μας περιθάλλει τον θόρυβο της σποράς που τα γονιμοποιεί...»

Όμως οι διδαχές δεν αποστηθίζονται. Βιώνονται.

Και η Μήδεια ανοιγοκλείνει τα βλέφαρα, τολμά να εξετάσει τη γυναίκα που την έχει υποδεχθεί. Κόρη της Εκάτης είναι και δύσκολο να εξερευνήσεις τον πυθμένα των ματιών της. Αλλά θα το αποτολμήσει – έχει αποφασίσει πως ποτέ της δε θα απαρνηθεί τη διεισδυτική ικανότητα μιας δέσμης φωτός.

Μα προσώρας, αποφεύγει την πρόκληση, η όρασή της ανιχνεύει τον νέο τόπο όπου ο Αιήτης –άναξ και πατέρας της– την έστειλε για να ενηλικιωθεί προσαρμοσμένη στις προσταγές των ανθρώπων.

Μια νήσος – η Αιαία.

Ένα άλλο βασίλειο. Μια άλλη άνασσα – η Κίρκη.

Άνασσα και μάγισσα.

Γυναίκα και θήλυ.

Την ακολουθεί τώρα. Μισό βηματισμό πίσω της και η άκρη μιας λαμπερής εσθήτας, βαμμένης σε γήινα χρώματα, έχει ξεφύγει από τον ώμο της Κίρκης, άλλοτε ελάχιστα αγγίζει το νοτισμένο μονοπάτι, άλλοτε θωπεύει τα δικά της σανδάλια.

Διασχίζουν το εσωτερικό της νήσου ανάμεσα σε χαμηλή βλάστηση, μα προς το βάθος είναι σαφές πως φύονται δέντρα με πλούσιο φύλλωμα και ίσως κά-

ποια από αυτά να στολίζονται με καρπούς ή μικρά άνθη.

Η όρασή της παραμένει πάντα περιορισμένη από τα σταγονίδια της υγρασίας, αλλά οι ανάσες της παρόμοιες με εκείνες όταν αναζητούσε πολύχρωμα βότσαλα στα αφιλόξενα ακρογιάλια της Κολχίδας.

«Ίσως σημάδι σταλμένο από την Κλωθώ το ότι έφτασες στη νήσο μου μέρα που ανήκει στην επικράτεια της Εκάτης... Μέρα της υγρασίας και των σκιών... Μέρα θηλυκή...» Η Κίρκη δεν έχει σταματήσει να προχωρά, μα έχει απλώσει τα δάχτυλά της, αναζητά τα δικά της δάχτυλα. «Με μια ελάχιστη καθυστέρηση του ταξιδιού σου, θα είχες έρθει αύριο, μια από τις μέρες που ανήκουν στην επικράτεια του Ήλιου. Μέρες χωρίς σκιές. Ανελέητες μέσα στην αναγκαιότητά τους μέρες... Τις αντιπαθώ... Αναγκαστικά... Μου υπενθυμίζουν τις αποτυχίες μου... Αποφεύγω να κυκλοφορώ...» Η Κίρκη καταφέρνει να επανέλθει στην αυτοσυγκράτησή της. «Αν, λοιπόν, είχε αυτό συμβεί, τότε θα έπρεπε μόνη σου να ανακάλυπτες τούτο το μονοπάτι που οδηγεί στον οίκο μου... Είμαι βέβαιη πως ο αδελφός μου, ο Αιήτης, θα έχει ενημερώσει τους κωπηλάτες πως, αν αποβιβάζονταν μαζί σου, δεν θα επέστρεφαν στο λιμάνι της Κολχίδας...» Η Κίρκη τώρα σταματά και δείχνει προς τους θάμνους, «Να, δες αυτά τα ελάφια... Άφρονες άρρενες που αναζητούσαν τα μυστικά ενός κόσμου που δεν τους ανήκει».

Η Μήδεια διακρίνει πίσω, εκεί όπου ξεκινάνε τα πρώτα σημάδια μιας πλέον πυκνής βλάστησης, δυο ίσως και τρία ελάφια – τα λευκά τους κέρατα σχίζουν την πάχνη.

«Τι εννοείς;» Ξαφνιάζεται.

Μα η Κίρκη συνεχίζει ν' ανηφορίζει το μονοπάτι.

«Μη βιάζεσαι... Όλα στην ώρα τους, κι άλλωστε ακόμα μόλις έφτασες. Δες πώς σε καλωσορίζουν στη νήσο Αιαία!»

Ολόγυρά τους νέα, νεότατα πλάσματα με χαρακτηριστικά γυναικεία που φοράνε ανάλαφρους, και πάντα σε αποχρώσεις γήινων χρωμάτων, χιτώνες· έχουν μαλλιά μαύρα ή καστανά και τα μόνα στολίδια γύρω από τους λαιμούς και τους καρπούς τους κάποιες διακριτικές γιρλάντες, φτιαγμένες από βλαστάρια κισσού.

«Όμορφες...» αυθόρμητα συλλαβίζει η Μήδεια.

«Όμορφες ως θήλεα!» Η Κίρκη περνά το μπράτσο της γύρω από τους ώμους της νεοφερμένης και έχει σκύψει δίπλα στο αυτί της: «Ιέρειες θηλυκών θεοτήτων... Μπορείς να τις εμπιστευθείς».

Τα πλάσματα τώρα περιτριγυρίζουν τη Μήδεια και με αχνές, όσο και βαθιές, φωνές άλλες της τραγουδάνε κι άλλες τη θωπεύουν με λέξεις.

Την παρασύρουν λίγα μέτρα πιο πάνω. Το μονοπάτι εκεί τελειώνει και ξεκινά να απλώνεται ο κήπος οικίας φτιαγμένης από σκουρόχρωμο πωρόλιθο, με κίονες τριγωνικούς εκατέρωθεν της εισόδου.

Η Κίρκη παρακολουθεί τη Μήδεια να εισέρχεται στο εσωτερικό του οίκου.

Χαμογελά. Στρέφεται προς τη μεριά του δάσους.
Ένα ελάφι την πλησιάζει. Σκύβει το κεφάλι αναζητώντας θωπεία.

Η Κίρκη καλύπτει τα κέρατά του με τις παλάμες της.

Έχει αρχίσει να βρέχει. Απότομη βροχή, σχεδόν σπαραχτική. Τη ρουφά το έδαφος ως μήτρα που φιλοξενεί το σπέρμα.

Τα χείλη της Κίρκης σπαρταρούνε σε έκφραση ικανοποίησης όσο και πίκρας. Γεύονται σταγόνες. Πηχτές, θερμές.

«Ελπίζω η Μήδεια να αξιωθεί την ένωση που εγώ δεν αξιώθηκα...» αναστενάζει. «Ελπίζω... Εύχομαι...»

Αφήνοντας ένα ελαφρύ άγγιγμα στο υγρό πλέον κούτελο του ζώου, στρέφεται προς την είσοδο.

Η εσθήτα της αφήνει ίχνη υδάτινα στα σκαλοπάτια.

Στο βάθος των μέσα δωματίων έχουν ανάψει οι πυρσοί.

Βαθυκόκκινες ανταύγειες πέφτουν πάνω στη σκουρόχρωμη εσθήτα. Βαθυκόκκινες ανταύγειες και στον έβενο της κόμης της. Στάλες βαθυκόκκινες τη στολίζουν... Ως σταγόνες αίματος.